

between academic integrity, reputation, and career prospects). These methods ensured an objective assessment and provided a basis for practical recommendations.

The paper analyzes how compliance with ethical norms contributes to building trust within the academic community, increasing citation rates, expanding opportunities for international cooperation, and enhancing access to grants and research funding. Particular attention is paid to the risks associated with violations of academic integrity, including reputational damage, loss of academic degrees, exclusion from professional networks, and restrictions on publication and mobility opportunities.

In the context of digitalization and open science, academic integrity becomes increasingly significant, as modern technologies simultaneously create new challenges and provide effective tools for preventing and detecting misconduct. The article concludes that fostering a sustainable culture of academic integrity is a prerequisite for strengthening the professional image of researchers and ensuring the credibility and sustainable development of science at both national and global levels.

Key words: *academic integrity, professional image, researcher's career, scientific ethics, plagiarism, academic reputation.*

УДК 37.016:796:[612.821.6+612.89.05]

Тетяна Плачинда

Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ORCID ID 0000-0002-2514-3644

DOI 10.24139/2312-5993/2025.06/033-043

ПСИХОМОТОРНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

У даному дослідженні розглянуто теоретичні засади психомоторного розвитку дітей дошкільного віку та визначено роль засобів фізичного виховання у формуванні ключових психомоторних функцій. Проаналізовано сучасні наукові підходи щодо розуміння психомоторики як інтегративного феномену, що поєднує сенсорні, моторні та когнітивні процеси. На основі опрацювання праць вітчизняних і зарубіжних авторів охарактеризовано основні компоненти психомоторного розвитку, зокрема координацію рухів, рівновагу, дрібну моторику, просторову орієнтацію, сенсорну інтеграцію, швидкість реакції та моторне планування.

У межах роботи визначено педагогічний потенціал рухливих ігор, координаційних вправ, сенсомоторних комплексів, музично-рухової діяльності й елементів спортивних ігор як ефективних засобів стимуляції психомоторного розвитку дошкільників. Представлено узагальнену таблицю засобів фізичного виховання, їхньої мети, очікувані результати та приклади вправ, що може бути використано педагогами у практичній діяльності.

Висновлено про необхідність системного, комплексного й індивідуального підходу до організації фізичної активності дітей, спрямованої на гармонійний психомоторний розвиток.

Ключові слова: *фізичне виховання, діти дошкільного віку, психомоторний розвиток, координація рухів, дрібна моторика, сенсорні функції.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку суспільства питання повноцінного психомоторного становлення дітей молодшого

віку набуває особливої актуальності. Адже інтенсифікація надходження інформації, пролонгована пасивна діяльність дітей, зменшення природної рухової активності тощо, зумовлюють необхідність переосмислення підходів їх розвитку засобами фізичного виховання. Саме у дошкільному періоді відбувається формування базових механізмів моторної координації, сенсомоторної інтеграції та розвитку психічних процесів, що визначають подальші можливості дитини у навчальній, пізнавальній і соціальній діяльності. У цьому контексті проблема ефективного забезпечення психомоторного розвитку є не лише педагогічним завданням, а й складовою комплексного формування дитячої особистості.

Додаткової уваги потребує той факт, що психомоторний розвиток має нерівномірний характер і тісно пов'язаний із віковими особливостями дозрівання нервової системи. Дошкільний вік є чутливим періодом, коли цілеспрямована рухова діяльність здатна найбільш ефективно впливати на формування просторових уявлень, розвиток моторного планування та становлення взаємодії між сенсорним і моторними компонентами поведінки. Тому, педагоги мають вдосконалювати методичні підходи, впроваджувати різноманітні форми рухової активності та створювати умови, що сприяють гармонійному поєднанню фізичного та психічного розвитку.

Ці обставини зумовлюють нагальну потребу в теоретичному обґрунтуванні та практичному розробленні ефективних засобів фізичного виховання, які б забезпечували цілісне психомоторне становлення дітей молодшого віку.

Аналіз актуальних досліджень. Сучасна наукова література дедалі активніше розглядає питання психомоторного розвитку дітей молодшого віку як багатовимірне явище, що формується під впливом фізичної активності. У вітчизняному та зарубіжному академічному полі розвивається низка напрямів, релевантних темі дослідження. Публікації авторів Гозак С., Філоненко О. висвітлювали питання особливостей психомоторних якостей дітей старшого дошкільного віку та зазначається, що «при підготовці дитини до школи, тобто у старшому дошкільному віці, важливе значення мають не тільки заняття з розвитку когнітивних функцій, але і тренування дрібної та крупної моторики рук» (Ковальчук, 2018).

У своєму науковому доробку Іваній І. та Великанов О. зосередили увагу на психофізіологічних особливостях дітей молодшого шкільного

віку, які впливають на процес навчання руховим діям. Автори пропонують комплекс педагогічних умов, спрямованих на оптимізацію процесу розвитку рухових якостей. Серед них: «використання ігрових методів навчання, застосування диференційованого підходу до кожного учня, інтеграція різноманітних форм рухової активності (ігри, естафети, вправи на координацію тощо). Особливий акцент робиться на важливості створення мотиваційного середовища, яке стимулює дітей молодшого шкільного віку до активного включення в рухову діяльність» (Wager, 2013). Це узгоджується з міжнародними рекомендаціями, що підкреслюють важливість структурованої фізичної активності для всебічного рухового розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку (International Center for Academic Integrity, 2014).

Аналізуючи педагогічні підходи, чимало українських науковців акцентують увагу на ефективності спеціальних засобів фізичного виховання для психомоторного розвитку дітей молодшого шкільного віку. Наприклад, експериментальне дослідження показало, що включення елементів вільної боротьби в програму фізичного виховання сприяє значному покращенню психомоторних показників дітей, зокрема спритності, швидкості та координації рухів порівняно з традиційною програмою фізкультури (Steneck, 2006).

Результати міжнародних досліджень свідчать про взаємозалежність моторної компетентності та фізичної підготовленості у дошкільному віці. «Фундаментальні рухові навички демонструють взаємно передбачувальні зв'язки з фізичною підготовленістю, що підкреслює важливість збалансованого фізичного виховання для всебічного розвитку дитини» (Антикорупційна програма Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024).

Отже, сучасні дослідження доводять необхідність неперервної тенденції щодо інтегрування фізичного виховання у контекст психомоторного розвитку, що включає структуровані фізичні програми, адаптовані форми рухової активності та педагогічні стратегії, спрямовані на гармонійний розвиток моторних, когнітивних та соціально-емоційних функцій дітей молодшого віку. Попри чималу кількість наукових доробків щодо ролі фізичного виховання у розвитку підростаючого покоління, питання психомоторного розвитку дітей дошкільного віку залишається не достатньо вивченим і потребує подальшого дослідження.

Метою статті є висвітлення особливостей психомоторного розвитку дітей дошкільного віку та засобів фізичного виховання задля його стимуляції.

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано комплекс взаємодоповнювальних методів, зокрема: системний підхід для розгляду психомоторного розвитку дітей як інтегрованої багатофакторної системи; контент-аналіз і теоретичний аналіз для узагальнення вітчизняних і зарубіжних наукових джерел; методи аналізу, синтезу та порівняння – для уточнення понятійного апарату та визначення перспективних засобів фізичного виховання; педагогічне спостереження й узагальнення педагогічного досвіду; теоретичне моделювання – для обґрунтування структури психомоторного розвитку дітей дошкільного віку та формулювання висновків дослідження.

Виклад основного матеріалу. Психомоторний розвиток дітей дошкільного віку розглядається сучасною наукою як інтегрований процес, що охоплює становлення моторної діяльності, сенсорних функцій, просторових уявлень і когнітивних механізмів, які забезпечують організацію рухів. Узагальнюючи праці провідних науковців (Steneck, 2006; Wager, 2013; Ковальчук, 2018; Антикорупційна програма Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024).

Одним із фундаментальних підходів до розуміння психомоторного розвитку дітей є концепція Ж. Піаже (J. Piaget), згідно з якою сенсомоторний досвід є першоосновою формування інтелектуальних структур (International Center for Academic Integrity, 2014). Дитина навчається через дію, а тому рухова активність виступає засобом пізнання довкілля та побудови когнітивних схем, що визначають подальші можливості навчання. Продовжуючи думку, дослідження американського нейропсихолога А. Айрес (A. J. Ayres) підкреслює важливість сенсорної інтеграції як механізму, що лежить в основі координованих рухів, рівноваги, орієнтування у просторі та моторного планування (Ковальчук, 2018).

Вагомий внесок у розкритті структури та закономірностей психомоторики здійснив Н. Кеффарт (N Kephart), який доводив значення рухових дій для розвитку сприймання, мислення та організації довільної поведінки. Його підхід підтверджує, що розвиток моторики не є ізольованим фізичним процесом, а має прямий зв'язок із формуванням когнітивних функцій (UNESCO, 2017). Міжнародні

дослідження у сфері моторного розвитку (Кодекс академічної доброчесності та корпоративної культури Національного університету "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка", 2023) також послідовно підкреслюють необхідність створення умов для стимуляції рухової активності дітей, оскільки саме в дошкільному віці відбувається формування базових рухових патернів, сенсомоторної чутливості та координаційних механізмів.

Вітчизняні науковці (Wager, 2013; Семенов, 2019; Ковальчук, 2018 та інші) трактують психомоторний розвиток як багатоаспектний процес, що обумовлюється дозріванням нервової системи, впливом освітнього середовища й якістю організації фізичного виховання. У їхніх роботах підкреслюється, що рухова активність дітей молодшого віку має бути спрямована не лише на розвиток фізичних якостей, а й на формування пізнавальної сфери: уваги, пам'яті, сприймання, просторових уявлень тощо. Рух, за таких умов, виступає провідним механізмом розвитку і забезпечує перехід від мимовільних дій до довільної регульованої поведінки.

З огляду на сучасні теоретичні підходи, структура психомоторики включає низку ключових компонентів:

✓ *координація рухів* є базовою характеристикою моторного розвитку і визначає здатність дитини виконувати точні, ритмічні та узгоджені рухові дії. Розвиток координації безпосередньо залежить від сформованості сенсорної інтеграції, вестибулярної стабілізації та функціонування пропріоцептивної системи;

✓ *рівновага* – забезпечує стабільність тіла в різних умовах рухової активності та є критично важливою для безпечного виконання як елементарних (ходьба, біг), так і більш складних рухів (лазіння, стрибки). У ранньому віці саме вправи на розвиток рівноваги сприяють формуванню вестибулярних реакцій і загальної моторної впевненості;

✓ *дрібна моторика* посідає особливе місце у системі психомоторного розвитку, оскільки пов'язана з формуванням мовлення, розвитком уваги та підготовкою до навчання письму;

✓ *орієнтування у просторі* формує здатність дитини правильно визначати положення предметів, напрямки руху, відстань і взаємне розташування об'єктів, що має значення як для фізичної, так і для пізнавальної діяльності. Це компонент, який також тісно пов'язаний із розвитком математичних умінь і навичок просторової уяви.

Також, до важливих складових психомоторики належать *сенсорні функції*, що забезпечують отримання та переробку інформації через зорові, слухові, тактильні та пропріоцептивні канали; *швидкість реакції*, що відображає здатність дитини оперативно відповідати на зовнішні стимули, *моторне планування* передбачає уміння передбачати результат рухової дії, добирати оптимальні рухові схеми та організовувати їх відповідно до поставленої мети.

Тому, психомоторний розвиток дітей дошкільного віку є багатоаспектним процесом, що включає взаємодію когнітивних, сенсорних і рухових функцій. Узагальнення сучасних наукових підходів дає змогу стверджувати, що фізичне виховання підростаючого покоління має бути спрямоване на комплексний розвиток усіх компонентів психомоторики, оскільки саме в цей період закладаються основи моторної грамотності, сенсомоторної інтеграції та здатності до довільного регулювання поведінки. Це визначає актуальність пошуку ефективних педагогічних засобів, які забезпечують гармонійний розвиток рухової та пізнавальної сфер дитини.

Формування психомоторних навичок у дітей дошкільного віку потребує цілеспрямованого використання різноманітних засобів фізичного виховання, спрямованих на розвиток координації, швидкості реакції, просторового орієнтування, сенсерної інтеграції тощо. Рухливі ігри є одним із провідних засобів розвитку означених функцій, адже поєднують рухову активність із ігровою діяльністю, що оптимізує фізичний розвиток у природному для дитини середовищі. Різні автори підкреслюють, що рухливі ігри як засіб фізичного виховання мають оздоровче, освітнє й виховне значення, сприяють гармонійному розвитку фізичних якостей і психомоторних функцій дошкільників (Bretag, 2016).

Одночасно важливими є вправи малої моторики, які передбачають роботу з дрібними предметами й спрямовані на розвиток тонких рухів пальців та кистей. Пальчикові ігри, вправи з дрібним інвентарем (маленькі м'ячики, стрічки, мотузки) не лише покращують координацію рухів рук, але й стимулюють сенсорну чутливість і когнітивні процеси, зокрема увагу та послідовність дій.

До засобів, що формують узгоджену роботу різних груп м'язів і забезпечують розвиток рівноваги та координації, належать координаційні вправи. Вправи на рівновагу (ходіння по колоді або «доріжці», балансування на подушках), кидки в ціль, переступання

перешкод сприяють формуванню стабільності пози та контролю над тілом у різних умовах рухової активності. Такі вправи не лише розвивають фізичні якості, а й стимулюють адаптаційні механізми нервової системи, що є важливою умовою психомоторної зрілості.

Особливу групу засобів становлять сенсомоторні комплекси, що включають доріжки здоров'я, тактильні поверхні та вправи на відчуття ваги, розміру чи форми предметів. Вони сприяють удосконаленню обробки сенсорної інформації та формуванню адекватних рухових реакцій. Сенсорна інтеграція є ключовим механізмом, що дозволяє дитині ефективно реагувати на зовнішні подразники, орієнтуватись у просторі й організовувати цілеспрямовані дії.

Також значну роль у психомоторному розвитку відіграє музично-рухова діяльність, що поєднує музичні ритми з руховими діями. Танцювальні рухи, ритмічні вправи та рухи під музику не лише сприяють розвитку координації та ритму, а й стимулюють емоційний стан дитини, забезпечуючи позитивний емоційний фон під час занять. Дія ритму і музики на рухову активність сприяє синхронізації рухів та їхній оптимальній регуляції.

Не можна обійти й елементи спортивних ігор (мініфутбол, бадмінтон тощо) є ефективними засобами, що дозволяють не лише розвивати фізичні якості, але й формувати правила поведінки, взаємодію з однолітками, стратегічне мислення та швидкість прийняття рішень. Залучення дітей до структурованих ігор зі спортивною спрямованістю сприяє вдосконаленню базових моторних навичок, що має позитивний вплив на загальний психомоторний розвиток.

Таким чином, систематичне використання різних засобів фізичного виховання – від ігор і вправ малої моторики до координаційних комплексів, сенсомоторної діяльності, музично-рухових практик та елементів спортивних ігор – забезпечує цілісний розвиток психомоторних функцій у дітей молодшого віку. Кожний з перелічених засобів має власні специфічні педагогічні можливості й стає ефективним лише за умови відповідної організації, що враховує вікові й індивідуальні особливості дітей.

З метою надання практичних рекомендацій щодо психомоторного розвитку дітей дошкільного віку, пропонуємо розглянути таблицю 1, яка демонструє наочно пропонувані засоби фізичного виховання, їх мету й очікуваний результат.

Таблиця 1

Засоби фізичного виховання та їхній вплив на психомоторний розвиток дітей молодшого віку

Засіб фізичного виховання	Мета	Очікуваний результат	Приклади вправ
Рухливі ігри (на координацію, швидкість реакції, орієнтування у просторі)	Розвиток узгодженої рухової активності та швидкості реакції	Підвищення координації, поліпшення просторової орієнтації, швидка реакція на стимули	«Лисиця в курнику», естафети з перестрибуванням через перешкоди, ігри на ловлення м'ячика
Вправи малої моторики (пальчикові ігри, вправи з дрібним інвентарем)	Розвиток дрібної моторики та сенсорної чутливості	Поліпшення точності рухів пальців, стимуляція когнітивної активності та мовлення	Вправи з маленькими м'ячиками і стрічками
Координаційні вправи (балансування, кидки в ціль, переступання перешкод)	Формування рівноваги та координації	Розвиток стабільності тіла, узгодження роботи м'язів, поліпшення координаційних навичок	Ходіння по колоді або подушках, кидки м'яча у відро, переступання низьких бар'єрів
Сенсомоторні комплекси (доріжки здоров'я, тактильні поверхні, вправи на відчуття ваги / форми)	Стимуляція сенсорної інтеграції та моторного планування	Покращення обробки сенсорної інформації, розвиток узгоджених рухових реакцій	Ходіння босоніж по різних поверхнях, вправи з предметами різної форми і ваги, сенсорні доріжки
Музично-рухова діяльність (танцювальні рухи, ритміка, вправи під музику)	Розвиток ритміки та координації рухів	Підвищення синхронізації рухів, розвиток ритмічного почуття, позитивна емоційна стимуляція	Танці під дитячу музику, вправи з аплодуванням у ритмі музики, рухи під улюблені пісні
Елементи спортивних ігор (мініфутбол, бадмінтон тощо)	Формування фізичних якостей та командної взаємодії	Вдосконалення моторних навичок, розвиток спритності, формування соціальних навичок і стратегічного мислення	Мініфутбол із малими воротами, кидки воланчика, кидки м'яча один одному тощо

Для ефективного формування психомоторних функцій у дітей молодшого віку доцільно застосовувати системний і комплексний підхід, який передбачає поєднання різних засобів фізичного виховання із урахуванням вікових та індивідуальних особливостей кожної дитини. У першу чергу, важливо здійснювати індивідуалізацію фізкультурних завдань, підбираючи вправи відповідно до рівня розвитку координації, дрібної моторики та сенсорних функцій. Не менш важливим є поступовість і адаптивність навантаження. Вправи слід ускладнювати поступово: від простих рухів і координаційних завдань до більш складних комплексів, включаючи елементи спортивних ігор і музично-рухової діяльності. Таке дозоване підвищення складності дозволяє запобігти перевтомі дітей та сприяє формуванню впевненості у власних рухових діях.

Надважлива мотиваційна підтримка, позитивна емоційна атмосфера та моніторинг розвитку психомоторних функцій дітей. Саме спостереження за динамікою розвитку координації, рівноваги, дрібної моторики та швидкості реакції дозволяє коригувати завдання та підбирати найбільш ефективні засоби фізичного виховання для конкретної групи дітей.

Комплексне використання зазначених засобів фізичного виховання, адаптоване до віку й індивідуальних особливостей дітей, сприяє гармонійному розвитку координаційних, сенсорних і когнітивних компонентів психомоторики, забезпечуючи основу для подальшого навчання та соціальної адаптації дошкільників.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Психомоторний розвиток дітей дошкільного віку є складним і багатоаспектним процесом, що інтегрує сенсорні, моторні та когнітивні компоненти. Результати теоретичного аналізу доводять – застосування засобів фізичного виховання відіграє провідну роль у формуванні координаційних умінь, розвитку рівноваги, дрібної моторики, просторового орієнтування, швидкості реакції тощо. Комплексне використання рухливих ігор, координаційних вправ, музично-рухової діяльності, елементів спортивних ігор тощо, сприяє розвитку довільності рухів, узгодженості дій і формування основних передумов для подальшого успішного навчання дитини.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні впливу інклюзивного та диференційованого фізичного виховання на психомоторний розвиток дітей із різними типами сенсорних чи моторних труднощів.

ЛІТЕРАТУРА

- Алендарь, Н. (2022). Рухливі ігри як засіб розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 7–8, 3-12 (Aendar, N. (2022). Active games as a means of developing physical qualities in preschool children. *Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 7–8, 3-12). DOI: [10.24139/2312-5993/2022.06/003-012](https://doi.org/10.24139/2312-5993/2022.06/003-012).
- Бугайчук, П. (2025). Вплив занять вільною боротьбою на психомоторний розвиток дітей молодшого шкільного віку. *Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення*. Харків: ХДАФК, сс. 166–176. (Bugaychuk, P. (2025). The impact of freestyle wrestling on the psychomotor development of primary school children). *Current Issues of Physical Education of Different Population Groups*. Kharkiv: Kharkiv State Academy of Physical Culture, pp. 166–176) Retrieved from: <https://journals.urau/hdafk-tmfv/article/view/325863/316008>
- Іваній, І. В., Великанов, О. О. (2025). Теоретичні засади розвитку рухових якостей дітей молодшого шкільного віку на уроках фізичної культури. *Олімпійський та паралімпійський спорт*, 1, 37-41. (Ivanii, I. V., Velikanov, O. O. (2025). Theoretical foundations for the development of motor skills in primary school children during physical education classes. *Olympic and Paralympic Sport*, 1, 37–41) DOI: <https://doi.org/10.32782/olimpsspu/2025.1.7>
- Круцевич, Т. Ю. (2012). *Теорія і методика фізичного виховання*. Київ: Олімпійська література, Т. 1. (Krutsevich, T. Yu. (2012) *Theory and Methods of Physical Education*. Kyiv: Olympic Literature, Vol. 1) Retrieved from: <https://lnk.ua/R4aM8EZ4J>
- Філоненко, О. О., Гозак, С. В. (2023). Особливості психомоторних якостей дітей старшого дошкільного віку. *Гігієна населених місць*, 66. 2015, 252-258 (Filonenko O. O., Gozak S. V. (2023) Features of psychomotor qualities in older preschool children. *Hygiene of Settlements*, 66 (2015), 252–258).
- Ayres, A. J. (1975) *Sensory integration and learning disorders*. Los Angeles: Western Psychological Services. 294 p. Retrieved from: <https://archive.org/details/sensoryintegrati00ayre/page/n9/mode/2up>
- Chen, J., Song, W., Zhao, X., Lou, H. & Luo, D. (2023). The relationship between fundamental motor skills and physical fitness in preschoolers: a short-term longitudinal study. *Front. Psychol.* 14:1270888. DOI: [10.3389/fpsyg.2023.1270888](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1270888)
- Gallahue, D., & Ozmun, J. (2006). *Understanding Motor Development*. 6th ed. Boston: McGraw-Hill. 480 p. Retrieved from: https://archive.org/details/understandingmot0000gall_07ed
- Kephart, N. (1971). *The Slow Learner in the Classroom*. Columbus: Merrill Publishing. 354 p. Retrieved from: <https://archive.org/details/slowlearnerincla00keph>
- Piaget, J. (1951). *Play, dreams and imitation in childhood*. London: Routledge & Kegan Paul Ltd, (reprinted 1999). URL: <https://lnk.ua/aVp9J12ND>
- Teixeira Costa, H. J., Abelairas-Gomez, C., Arufe-Giráldez, V., Pazos-Couto, J. M., & Barcala-Furelos, R. (2015). Influence of a physical education plan on psychomotor development profiles of preschool children. *Journal of Human Sport and Exercise*, 10 (1), 126-140. Retrieved from: <https://lnk.ua/jVWPMmbNk>

SUMMARY

Plachynda Tetiana. Psychomotor Development of Young Children by Means of Physical Education.

The purpose of the article is to highlight the peculiarities of psychomotor development in preschool children and the means of physical education to stimulate it. Research Methods.

This article examines the theoretical foundations of psychomotor development in preschool children and determines the role of physical education in the formation of key psychomotor functions. It analyzes contemporary scientific approaches to understanding psychomotorics as an integrative phenomenon that combines sensory, motor, and cognitive processes. Based on the works of domestic and foreign authors, the main components of psychomotor development are characterized, in particular, coordination of movements, balance, fine motor skills, spatial orientation, sensory integration, reaction speed, and motor planning.

The paper identifies the pedagogical potential of movement games, coordination exercises, sensorimotor complexes, musical-movement activities, and elements of sports games as effective means of stimulating the psychomotor development of preschoolers. A summary table of physical education tools, their objectives, expected results, and examples of exercises that can be used by teachers in their practical work is presented.

It is concluded that a systematic, comprehensive, and individualized approach to organizing physical activity for children is necessary, aimed at harmonious psychomotor development

Key words: physical training, preschool children, psychomotor development, coordination of movements, fine motor skills, sensory functions.

УДК 378.018.8:004.94

Ліна Рибалко

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ORCID ID 0000-0001-6092-9442

DOI 10.24139/2312-5993/2025.06/043-053

СИМУЛЯЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ: ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ

У статті здійснено теоретико-методологічний аналіз симуляційних технологій у системі практичної підготовки майбутніх лікарів-стоматологів. Обґрунтовано їх педагогічний потенціал у формуванні професійної компетентності, клінічного мислення та мануальних навичок здобувачів вищої медичної освіти. Розроблено механізм впровадження симуляційного навчання у процес професійної підготовки стоматологів. Визначено педагогічні умови ефективної реалізації симуляційних технологій та критерії оцінювання їх результативності.

Ключові слова: симуляційні технології, професійна освіта, практична підготовка, лікарі-стоматологи, професійна компетентність, клінічне мислення, симуляційне навчання, медична освіта.